

18642 *na/a2*

32

PROPOZYCJE I MATERIAŁY

EWIDENCJA MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH

Prawne regulacje

WYDAWNICTWO
SBP

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

PROPOZYCJE I MATERIAŁY

EWIDENCJA MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH

Prawne regulacje

WYDAWNICTWO
SBP

WARSZAWA 1999

Komitet Redakcyjny serii wydawniczej

<<PROPOZYCJE I MATERIAŁY>>

Stanisław CZAJKA (przewodniczący), Lucjan BILIŃSKI, Jan BURAKOWSKI, Marcin DRZEWIECKI, Janina JAGIELSKA, Janusz NOWICKI (sekretarz), Ewa STACHOWSKA-MUSIAŁ, Maria WASIK-ŚWIDERSKA, Elżbieta Barbara ZYBERT

Projekt graficzny okładki i strony tytułowej

Wydawnictwo SBP

Redaktor tomu

Lucjan BILIŃSKI

Redakcja techniczna i korekta

Anna LIS

© Copyright by Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

ISBN 83-87629-28-2

CIP - Biblioteka Narodowa

Ewidencja materiałów bibliotecznych : prawne regulacje / [red. t. Lucjan Biliński]. -
Warszawa : Wydaw. SBP, 1999. - (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy
Polskich ; 32)

Wydawnictwo SBP, Warszawa 1999, Wyd. I. Ark. wyd. 0,75. Ark. druk. 1,5
Łamanie: Krzysztof Brawiński. Druk i oprawa: Warszawska Drukarnia Naukowa PAN
00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8, tel. 628-87-77

2000 01.13

Dp: SBP, 8.00

OD INSTRUKCJI – DO ROZPORZĄDZENIA

Dotychczasowe przepisy o ewidencji

Przez ewidencję materiałów bibliotecznych rozumie się *zespół czynności administracyjno-bibliotekarskich, których zadaniem jest ujawnianie (wykazywanie) zbiorów do celów kontrolnych i statystycznych przez ich rejestrację prowadzoną według określonych lub ustalonych i przyjętych w bibliotece sposobów*¹. Ewidencja materiałów bibliotecznych prowadzona jest we wszystkich bibliotekach, niezależnie od ich rodzaju czy wielkości, natomiast tryb i częstotliwość przeprowadzania kontroli zbiorów (skontrum), zależy od ich wielkości i formy udostępniania.

Główny cel, jakim jest przeprowadzenie tej kontroli, powinien być osiągnięty przy niezakłóconym, lub minimalnie odczuwanym przez użytkowników biblioteki, zahamowaniu w płynności udostępniania.

Podstawę prawną dla ustalenia dla bibliotek jednolitych zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach stworzył zapis artykułu 11 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o bibliotekach². Minister Kultury i Sztuki wydał zarządzenie w tej sprawie w 1970 r.³ oraz *Instrukcję w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych*⁴. Zarządzenie miało wejść w życie z dniem ogłoszenia, ale na wniosek Komisji do spraw Bibliotek i Informacji Naukowej Rady Głównej i Szkolnictwa Wyższego, Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz Se-

---

¹ *Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego*. Wrocław 1976 Zakład Narodowy im. Ossolińskich s. 124.

² Dz. U. Nr 12, poz. 63.

³ Zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 sierpnia 1970 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach (Mon. Pol. Nr 20, poz. 245).

⁴ Instrukcja Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 sierpnia 1970 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. Nr 9, poz. 57).

kretarzem Polskiej Akademii Nauk podjął decyzję w dniu 13 września 1971 r.⁵, w której wyrażona została zgoda na przesunięcie do dnia 31 grudnia 1992 r. terminu wprowadzenia w życie instrukcji w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych. Powodem przesunięcia terminu wejścia w życie tej instrukcji było zbyt późne jej rozpowszechnienie, a także trudności organizacyjne i kadrowe w przeprowadzeniu ewidencji.

Z uwagi na to, że ewidencja materiałów bibliotecznych musiała uwzględniać aktualne przepisy Ministra Finansów, dotyczące ogólnych zasadach rachunkowości jednostek uspołecznionych, jej przepisy odnoszące się do tych kwestii, musiały ulegać weryfikacji.

Przypomnijmy, że były to kolejne zarządzenia Ministra Finansów w sprawie ogólnych zasad rachunkowości jednostek gospodarki uspołecznionej: z dnia 23 listopada 1972 r.⁶ oraz z dnia 16 listopada 1983 r.⁷

Nie tylko zmiany w zasadach rachunkowości, ale także inne, już treściowo przestarzałe przepisy instrukcji, spowodować musiały jej nowe opracowanie.

Tekst instrukcji z 1970 roku zastąpiła *Instrukcja Nr 1 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 maja 1984 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach*⁸.

Od 1990 roku w wyniku transformacji społeczno-ustrojowej nastąpiły zasadnicze zmiany w przepisach finansowych, których wyrazem była ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹. W tym czasie w wielu dużych bibliotekach bardzo zaawansowane były prace nad komputeryzacją procesów bibliotecznych, do których chciano dołączyć także bardzo pracochłonną ewidencje materiałów bibliotecznych.

O potrzebie podjęcia prac nad nowymi regulacjami prawnymi w sprawie ewidencji zbiorów bibliotecznych mówiono na posiedzeniu Sekcji Bibliotek Naukowych, które odbyło się w dniu 20.IX.1995 r. w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Łódzkiego. Tego trudnego zadania podjął się kiluosobowy zespół bibliotekarzy z bibliotek naukowych środowiska poznańskiego, który pod przewodnictwem ówczesnego dyrektora Biblioteki Akademii Medycznej w Poznaniu, Bolesława Howorki przygotował projekt nowej instrukcji o ewidencji materiałów bibliotecznych.

---

⁵ Decyzja ta nie była publikowana, rozpowszechniono ją w formie powielonej.

⁶ Mon. Pol. Nr 56, poz. 300.

⁷ Mon. Pol. Nr 40, poz. 233.

⁸ Dz. Urz. MKiS Nr 7, poz. 34.

⁹ Dz. U. Nr 121, poz. 591 (z późn. zm.).

Wejście w życie ustawy z dnia 28 czerwca 1997 r. o bibliotekach¹⁰ nadało sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych inny kształt prawny – formę rozporządzenia. W związku tym należało odejść od zasady szczegółowego instruowania o sprawach ewidencji i nadania przepisom na ten temat innej redakcji, właściwej dla aktu prawnego rangi rozporządzenia.

Na marginesie rozporządzenia o ewidencji

Omawiany akt prawny jest wynikiem dyskusji i opinii różnych środowisk bibliotekarskich, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek naukowych oraz bibliotek publicznych. Dzięki zbiorowej pracy zainteresowanych tym problemem osób, opracowane zostało i wydane *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych*¹¹, które zastąpi od dnia wejścia w życie, czyli od 1 stycznia 2000 r., *Instrukcję nr 1 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 maja 1984 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach*, która już od dłuższego czasu wykazywała znaczne odstępstwa od dzisiejszych wymogów merytorycznych i legislacyjnych. Nawet sama jej forma jako „instrukcja”, była wadliwa pod względem prawnym.

Wiele nowych rozstrzygnięć natury finansowej w kwestiach dotyczących ewidencji i wyceny, wprowadziła ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹², które musiały być uwzględnione w rozporządzeniu.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nie burzy dawniej ustalonych zasad dotyczących częstotliwości przeprowadzania skontrum, a więc:

- skontrum materiałów, do których czytelnicy mają wolny dostęp, przeprowadza się co najmniej raz na 5 lat;
- w bibliotekach o innym systemie udostępniania, w których zbiory nie przekraczają 100 tysięcy jednostek ewidencyjnych, skontrum powinno być przeprowadzone co najmniej raz na 10 lat; skontrum można także przeprowadzać częściami;
- w bibliotekach, w których zbiory przekraczają 100 tysięcy jednostek ewidencyjnych prowadzi się kontrolę materiałów w sposób ciągły.

---

¹⁰ Dz. U. Nr 85, poz. 539 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668.

¹¹ Dz. U. Nr 93, poz. 1077.

¹² Dz. U. Nr 121, poz. 591 (z późn. zm.).

Sprawą najważniejszą w rozporządzeniu jest zapis wprowadzający możliwość ewidencji zbiorów w systemie komputerowym. Na taką regulację prawną czekało wiele dużych bibliotek, już w pełni skomputeryzowanych. Rozporządzenie przewiduje ewidencję materiałów prowadzoną przy użyciu programów komputerowych, jednak powinna ona (zgodnie z zapisem § 21) zapewnić:

- 1) zapisanie danych właściwych dla sumarycznej i szczegółowej ewidencji,
- 2) przetwarzanie dostęp do tych danych zgodnie z potrzebami biblioteki i wymogami wynikającymi z przepisów o ewidencji materiałów,
- 3) wydruk całości lub wskazanych partii danych dla celów tworzenia ksiąg inwentarzowych (lub wynikających z innych potrzeb biblioteki).

Przypuszczalnie w toku prac nad ewidencją materiałów bibliotecznych, prowadzonych zarówno w formie tradycyjnej jak i komputerowej, wypłyną wątpliwości, a może nawet propozycje zmian¹³. Jeżeli okażą się one uzasadnione, to będą mogły być w normalnym trybie legislacyjnym uwzględnione.

Dodam, że już pierwsze poprawki zostały wniesione w czasie końcowych prac merytorycznych w Redakcji „Dziennika Ustaw”. Dotyczyły one m.in. użytego w: § 12, ust. 1, w § 28, pkt.1 i w § 29 ust. 1 – pojęcia „zainwentaryzowane”. W uzgodnieniach na ten temat rację przyznano ...*Słownikowi języka polskiego*, w którym nie ma takiego słowa, a więc zastąpiliśmy go terminem „zinwentaryzowane”. Może to jest jeden z pierwszych przypadków stosowania postanowień ustawy z dnia 7 października 1999 r. o *języku polskim*, jeszcze przed jej wejściem w życie.

W trakcie sczytywania już wydrukowanego tekstu rozporządzenia zauważono w dwu przypadkach niepotrzebnie użyte słowa: w § 3, ust. 1, pkt 3 należy pominąć w nawiasie słowo „(wstępna)” oraz w § 12, ust. 3 słowa: „zinwentaryzowanych jednostek ewidencyjnych”.

Z uwagi na to, że zmiany w ewidencji materiałów bibliotecznych powinny być, tak jak własność majątkowa, ujęte w skali roku kalendarzowego, stąd dla *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych* przyjęto nieco dłuższe *vacatio legis*. Wchodzi ono w życie od 1 stycznia 2000 r., zamiast w najczęściej praktykowanym terminie – 14 dni od daty ogłoszenia.

Lucjan Biliński

---

¹³ Prawdopodobnie trzeba będzie rozszerzyć wykaz załączników-formularzy, pozwalających na komputerowe dokumentowanie ewidencji.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

z dnia 5 listopada 1999 r.

w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych

(Dz. U. z 20 listopada 1999, Nr 93, poz. 1077)

Na podstawie art. 28 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zasady ewidencji materiałów bibliotecznych, zwanych dalej „materiałami”, w bibliotekach wchodzących w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

§ 2. Ewidencja materiałów polega na ujęciu wpływów i ubytków w sposób umożliwiający identyfikację tych materiałów oraz na ujęciu ilościowym i wartościowym ich stanu i zachodzących w nim zmian.

§ 3.1. Ewidencja materiałów obejmuje:

- 1) sumaryczną (wstępną) ewidencję wpływów,
- 2) szczegółową ewidencję wpływów,
- 3) szczegółową i sumaryczną (wstępną) ewidencję ubytków,
- 4) finansowo-księgową ewidencję wpływów i ubytków.

2. Podstawą ewidencji materiałów są dowody wpływów i ubytków.

§ 4.1. Sumaryczna ewidencja wpływów polega na wstępnym ujęciu ewidencyjnym wszystkich materiałów wpływających do biblioteki bez względu na źródło ich wpływu.

2. W ewidencji, o której mowa w ust. 1, nie ujmuje się poszczególnych części wydawnictw ciągłych wpływających na bieżąco z prenumeraty lub z innych źródeł.

3. Wartości materiałów ewidencjonowanych w sposób sumaryczny nie dolicza się do wartości zbioru biblioteki.

4. Sumaryczną ewidencję wpływów prowadzi się w bibliotekach, w których wynika to z organizacji pracy.

5. Biblioteki ewidencjonujące materiały przy użyciu programów komputerowych zwolnione są z obowiązku dokumentowania w formie wydruków sumarycznej ewidencji materiałów.

§ 5.1. Sumaryczną ewidencję wpływów prowadzi się w rejestrze wpływów, zapisując w jednej pozycji rejestru grupę materiałów objętych jednym dowodem wpływu.

2. Zależnie od ogólnej rocznej liczby wpływów oraz od liczby wpływów z poszczególnych źródeł biblioteki prowadzą albo jeden rejestr przybytków wspólny dla wszystkich rodzajów wpływów, albo odrębny rejestr dla każdego rodzaju wpływu, których wzory określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

3. Dowód wpływu i zarejestrowana jednostka ewidencyjna muszą być opatrzone numerami akcesji lub innymi numerami ewidencyjnymi, które wskazują na wzajemne powiązanie.

§ 6.1. Szczegółowa ewidencja wpływów obejmuje materiały włączane do zbiorów.

2. Biblioteki, które nie prowadzą sumarycznej ewidencji wpływów, są obowiązane prowadzić na bieżąco szczegółową ewidencję wpływów.

3. Szczegółową ewidencję wpływów wynikającą z charakteru materiałów i potrzeb biblioteki w szczególności można prowadzić dla:

- 1) dokumentów dźwiękowych, audiowizualnych oraz elektronicznych,
- 2) norm i opisów patentowych.

4. Szczegółową ewidencję wpływów materiałów o krótkim okresie użytkowania, wymagających stałej aktualizacji, gromadzonych w większej liczbie egzemplarzy, a zwłaszcza skryptów i podręczników w bibliotekach szkół wyższych i w bibliotekach szkolnych, prowadzi się w sposób uproszczony, wpisując do rejestru przeznaczonego dla tych materiałów.

5. W ewidencji, o której mowa w ust. 3 i 4, nie ujmuje się materiałów wykorzystywanych na bieżąco, a w szczególności egzemplarzy wydawnictw ciągłych, głównie dzienników i magazynów, wydawnictw reklamowych, katalogów, cenników i prospektów przemysłowo-handlowych oraz instrukcji obsługi maszyn i urządzeń.

6. Wartość materiałów ewidencjonowanych w sposób uproszczony dolicza się do wartości zbioru biblioteki.

§ 7.1. Szczegółową ewidencję wpływów, z wyjątkiem ewidencji, o której mowa w § 6 ust. 4, prowadzi się w księdze inwentarzowej.

2. Wzór księgi inwentarzowej stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 8. Wykaz jednostek ewidencyjnych stosowanych w sumarycznej i szczegółowej ewidencji wpływów, zwanych dalej „jednostkami ewidencyjnymi”, stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 9.1. Biblioteki oraz ich filie prowadzą księgi inwentarzowe dla wydawnictw zwartych i ciągłych oraz zbiorów specjalnych.

2. Biblioteki, w których wydawnictwa ciągłe nie tworzą wyodrębnionych zbiorów, mogą prowadzić jedną wspólną księgę inwentarzową dla druków zwartych i ciągłych.

§ 10.1. Księga inwentarzowa składa się z ponumerowanych stron i przesnurowanych kart, przy czym końce sznurka są przytwierdzone do ostatniej strony pieczęcią lakową lub naklejką z pieczęcią urzędową biblioteki. Obok pieczęci kierownik biblioteki i główny księgowy potwierdzają podpisem treść klauzuli podającej liczbę stron.

2. Karty księgi inwentarzowej, uzyskiwane w formie wydruku z komputerowej bazy danych, muszą być opatrzone kolejnym numerem strony, a zapisy – uszeregowane według kolejnych, rosnących numerów inwentarzowych.

3. Wydruk kolejnych kart księgi inwentarzowej następuje z częstotliwością określoną przez kierownika biblioteki, jednak nie rzadziej niż raz w roku.

§ 11.1. Wydawnictwa ciągłe przeznaczone do stałego lub dłuższego przechowywania podlegają zinwentaryzowaniu po skompletowaniu określonych jednostek ewidencyjnych.

2. W przypadku wydawnictw ciągłych cennych i ważnych dla biblioteki dopuszcza się inwentaryzowanie jednostek niekompletnych.

3. Części wydawnictw ciągłych przeznaczone do stałego lub dłuższego przechowywania i posyty nie stanowiące kompletnych jednostek ewidencyjnych można zarejestrować do czasu ich skompletowania w kartotekach niekompletnych (akcesyjnych) wydawnictw periodycznych i niekompletnych poszytów lub prowadzić ich rejestrację komputerowo.

§ 12.1. W terminach ustalonych przez kierownika biblioteki, nie rzadziej jednak niż raz w roku, sporządza się zestawienie liczby i wartości zinwentaryzowanych jednostek ewidencyjnych.

2. Zestawienie podpisuje pracownik, który je sporządził, a w bibliotekach, które wchodzą w skład innych jednostek organizacyjnych, także kierownik biblioteki.

3. W zestawieniu nie podaje się materiałów zewidencjonowanych w sposób uproszczony, o których mowa w § 6 ust. 4.

4. Wzór zestawienia, o którym mowa w ust. 1, zinwentaryzowanych jednostek ewidencyjnych stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 13.1. Biblioteka ma obowiązek sporządzać wykazy wpływów dla materiałów wpływających bez dokumentu towarzyszącego, które mają być włączone do zbiorów, a dla materiałów przekazanych w darze – jeśli jest taka wola ofiarodawcy.

2. Nie sporządza się wykazów dokumentów życia społecznego.

§ 14.1. Materiały wpływające ewidencjonuje się po sprawdzeniu ich zgodności z dowodami wpływów stanowiącymi podstawę ewidencji, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i 2.

2. Dowodami wpływów są:

- 1) rachunki i faktury za materiały zakupione,
- 2) wykazy towarzyszące materiałom przekazanym w formie egzemplarza obowiązkowego, wymiany lub daru,
- 3) kopie wykazów sporządzonych w bibliotece, potwierdzających odbiór materiałów przekazanych bez dokumentu,
- 4) protokoły przyjęcia materiałów.

3. Dowody wpływów przechowuje się, zależnie od ich rodzajów, w kolejności nadawanych im numerów ewidencyjnych lub w kolejności chronologicznej.

4. Czas przechowywania dowodów ewidencyjnych, o których mowa w ust. 1, zasady przekazywania ich do archiwum i na makulaturę, określają przepisy regulujące sposób postępowania z dokumentami powstającymi w czasie działalności biblioteki.

5. Nie wymaga się dowodów wpływów przy prowadzeniu ewidencji szczegółowej wydawnictw ciągłych, skompletowanych w bibliotece.

§ 15.1. Dowód wpływów powinien zawierać spis materiałów, których dotyczy, sporządzony albo przez instytucję (osobę) przekazującą dane materiały, albo przez bibliotekę.

2. Jeżeli dowód wpływu obejmuje materiały, które mają być przedmiotem ewidencji szczegółowej, przy każdej jednostce ewidencyjnej należy podać jej wartość; w przypadku materiałów zakupionych – cenę (rzeczywisty koszt zakupu), a w przypadku materiałów otrzymanych bezpłatnie i nie posiadających informacji o cenie oraz opracowanych lub wytworzonych w bibliotece – bieżącą szacunkową wartość nabycia.

3. Bieżącą szacunkową wartość nabycia ustala się na podstawie okresowej wyceny opracowanej komisyjnie i zatwierdzonej przez kierownika biblioteki.

§ 16. Szczegółowa i sumaryczna ewidencja ubytków obejmuje materiały wyłączane ze zbiorów.

§ 17.1. Podstawę ewidencji ubytków, o której mowa w § 16, stanowią dowody ubytków, zaakceptowane przez kierownika biblioteki.

2. Dowodami ubytków są:

- 1) protokół ubytków dla materiałów niezwróconych przez czytelników, za które biblioteka otrzymała ekwiwalent lub zapłatę, którego wzór stanowi załącznik nr 5 do rozporządzenia,
- 2) protokół komisji w sprawie ubytków dla materiałów:
  - a) niezwróconych przez czytelników, za które biblioteka nie otrzymała ekwiwalentu,
  - b) wycofanych ze zbiorów w wyniku selekcji lub nieodnalezionych w trakcie spisu, którego wzór stanowi załącznik nr 6 do rozporządzenia.

3. Sumaryczną ewidencję ubytków prowadzi się w rejestrze ubytków, którego wzór stanowi załącznik nr 7 do rozporządzenia.

4. Ewidencję ubytków, o której mowa w § 16, prowadzi się oddzielnie dla każdej grupy zbiorów objętych odrębną księgą inwentarzową.

5. Do rejestru ubytków stosuje się odpowiednio przepisy § 10.

§ 18. Ubytki materiałów zewidencjonowanych w sposób uproszczony, określony w § 6 ust. 4, ujmuje się w oddzielnych protokołach i odnotowuje we właściwym rejestrze.

§ 19.1. W terminach ustalonych przez kierownika, jednak nie rzadziej niż raz w roku, prowadzi się zestawienie materiałów zarejestrowanych w rejestrach ubytków, podając ich liczbę i wartość.

2. W zestawieniach, o których mowa w ust. 1, nie ujmuje się ubytków materiałów ewidencjonowanych w sposób uproszczony.

3. Wzór zestawienia ubytków stanowi załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 20.1. Przekazanie materiałów zbędnych innej bibliotece odbywa się na podstawie protokołów. Protokół z pokwitowaniem odbioru materiałów stanowi dowód ubytku dla biblioteki przekazującej materiały, a dowód wpływu – dla biblioteki przyjmującej materiały.

2. Przekazywanie materiałów wycofanych na makulaturę stwierdza się odpowiednią adnotacją umieszczoną na dowodzie ubytku w protokole.

§ 21. Biblioteki ewidencjonujące materiały przy użyciu programów komputerowych muszą posiadać:

- 1) dokumentację oprogramowania,
- 2) ustalone sposoby zabezpieczania danych przed zniszczeniem i ingerencją osób niepowołanych,
- 3) ustalone zasady użytkowania programów dla celów ewidencji materiałów przez upoważnionych pracowników.

§ 22. Ewidencja materiałów prowadzona przy użyciu programów komputerowych powinna zapewnić możliwość:

- 1) zapisania danych właściwych dla sumarycznej i szczegółowej ewidencji,
- 2) przetwarzania i dostępu do tych danych zgodnie z potrzebami biblioteki i wymogami wynikającymi z przepisów o ewidencji materiałów,
- 3) wydruku całości lub wskazanych partii danych dla celów tworzenia ksiąg inwentarzowych lub wynikających z innych potrzeb biblioteki.

§ 23.1. W ewidencji finansowo-księgowej materiałów wchodzących w skład zbiorów bibliotecznych ujmuje się ich wpływy i ubytki według rzeczywistych kosztów nabycia, a w przypadkach materiałów otrzymanych bezpłatnie – według bieżącej szacunkowej wartości, o której mowa w § 15.

2. Do kwot określających wartość nabycia materiałów nie wlicza się kwot wydatkowanych przez bibliotekę na oprawę i konserwację tych materiałów.

§ 24.1. Podstawę zapisów księgowych stanowią rachunki i faktury sporządzone i zaakceptowane pod względem merytorycznym przez kierownika biblioteki.

2. Materiały zakupione w celach wymiany księguje się na koncie kosztów, a w bibliotekach prowadzi się kontrolę ilościową dokonywanej wymiany.

§ 25. Kwoty wydatkowane na prenumeratę, a także na zakup niekompletnych jednostek wydawnictw ciągłych, księguje się w momencie ich wydatkowania tylko na koncie kosztów. Jeśli przedsiębiorca zajmujący się sprzedażą wydawnictw ciągłych wystawia rachunki i faktury za wydawnictwa objęte prenumeratą, przedpłaty księguje się na kon-

tach rozrachunków, a na konta kosztów wprowadza się wartość wydawnictw po otrzymaniu rachunku.

§ 26. Przepisy § 23 stosuje się przy trybie postępowania w stosunku do kwot wydatkowanych przez bibliotekę tytułem przedpłaty na określone materiały oraz kwot wypłacanych za wydawnictwa zwarte ukazujące się w formie poszytów.

§ 27. Biblioteki zobowiązane są do ustalenia raz w roku wartości zbiorów wykazywanej w ewidencji sumarycznej bądź szczegółowej z wartością wykazywaną na koncie ewidencji majątkowej.

§ 28. Ustalenie zapisów w ewidencji sumarycznej bądź szczegółowej ze stanem wykazanym na koncie ewidencji majątkowej obejmuje następujące czynności:

- 1) ustalenie wartości zbiorów zinwentaryzowanych na podstawie ksiąg inwentarzowych lub rejestrów wpływów i pomniejszenie jej o wartość ubytków wykazaną w rejestrze ubytków,
- 2) porównanie wyników z zapisami na koncie ewidencji majątkowej, ustalenie i wyjaśnienie ewentualnych różnic.

§ 29.1. Zinwentaryzowane materiały podlegają kontroli wewnętrznej polegającej na:

- 1) sprawdzeniu obiegu dowodów wpływów i ubytków oraz materiałów,
- 2) przeprowadzeniu skontrum części materiałów, a przede wszystkim materiałów narażonych na straty lub szczególnie cennych,
- 3) opracowywaniu zaleceń, których celem będzie poprawa gospodarki.

2. Kontrolę materiałów, o których mowa w § 6, przeprowadza się w sposób ciągły.

§ 30.1. Skontrum materiałów polega na:

- 1) porównaniu zapisów inwentarzowych ze stanem faktycznym materiałów,
- 2) stwierdzeniu i wyjaśnieniu różnic między zapisami ewidencyjnymi a stanem faktycznym zbiorów oraz ustaleniu ewentualnych braków.

2. Podstawą przeprowadzenia skontrum mogą być zapisy inwentarzowe z ksiąg inwentarzowych, komputerowych baz danych, katalogów topograficznych i innej dokumentacji, a dla materiałów wypożyczonych poza bibliotekę – karty książki, karty czytelników, rewery.

§ 31.1. Skontrum materiałów, do których czytelnicy mają wolny dostęp, przeprowadza się co najmniej raz na 5 lat.

2. W bibliotekach o innym systemie udostępniania niż określony w ust. 1, w których zbiory nie przekraczają 100 tysięcy jednostek ewidencyjnych, skontrum powinno być przeprowadzone co najmniej raz na 10 lat. Skontrum można także przeprowadzać częściami w odniesieniu do części materiałów.

3. W bibliotekach o innym systemie udostępniania niż określony w ust. 1, w których zbiory przekraczają 100 tysięcy jednostek ewidencyjnych, prowadzi się kontrolę materiałów w sposób ciągły.

§ 32.1. Skontrum przeprowadza komisja skontrolowa, zwana dalej „komisją”.

2. Liczbę członków komisji i jej skład osobowy ustala kierownik biblioteki.

3. Komisja działa na podstawie regulaminu nadanego przez kierownika biblioteki.

§ 33. Materiały nieodnalezione w czasie skontrum przeprowadzonego po raz pierwszy ani nie figurujące w ewidencji uznaje się za braki względne, a przy ponownym skontrum uznaje się za braki bezwzględne.

§ 34. Materiały uznane za braki bezwzględne wpisuje się do rejestru ubytków.

§ 35.1. Z przeprowadzonego skontrum komisja sporządza protokół komisji, który powinien zawierać:

- 1) wnioski w sprawie nieodnalezionych materiałów wraz z uzasadnieniem,
  - 2) określenie wartości materiałów, o których mowa w pkt. 1.
2. Do protokołu załącza się regulamin komisji.

§ 36.1. Jeżeli materiały uznane za braki bezwzględne i zarejestrowane jako ubytki zostaną odnalezione, należy je traktować jako nowe wpływy.

2. Jeżeli pracownik zapłacił za materiały, o których mowa w ust. 1, otrzymuje zwrot wpłaconej kwoty.

§ 37. Materiały, które wpływają do biblioteki, lecz nie odpowiadają jej potrzebom, tworzą oddzielną grupę materiałów zbędnych, nie objętych ewidencją szczegółową i finansowo-księgową.

§ 38. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2000 r.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

Andrzej Zakrzewski

Wzór B

Rok .....

str. ....

Data wpisu	Nr bieżący (akcesji)	Źródło wpływu wg dokumentu towarzyszącego (dowodu wplywu)	Wartość materia- łów kupio- nych*	Liczba jednostek ewidencyjnych			Uwagi		
				wolumen	zeszyt				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Z przeniesienia							
		Do przeniesienia							

* Wypełnia się tylko w rejestrze przybytków dla zakupów

Księga inwentarzowa
Rok .....

str. ....

1	2	3	4	5	6	7	Sposób nabycia				13	14	15	16
							8	9	10	11				
Data wpisu	Nr inwentarza	Znak miejsca (sygnat)	Autor Twórcza	Tytuł- Tom- Rocznik	Rok wydania Wydawca	Nr dowodu wpływu lub akcesji	kupno	przydzał	dar	inny sposób	Cena lub wartość		Nr ubytku	Uwagi
				Z										
				przenie- sienia										
1														
2														
Do przeniesienia														

WYKAZ JEDNOSTEK EWIDENCYJNYCH STOSOWANYCH
W SUMARYCZNEJ I SZCZEGÓŁOWEJ EWIDENCJI WPŁYWÓW

W sumarycznej i szczegółowej ewidencji wpływów dla określonych rodzajów materiałów stosuje się następujące jednostki ewidencyjne:

- 1) dla dokumentów dźwiękowych (audialnych):
  - a) płyta – dla płyt gramofonowych i kompaktowych, bez względu na to, czy zawiera część utworu, jeden lub kilka utworów,
  - b) zestaw płyt – dla kompletu płyt gramofonowych, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem,
  - c) kasetą – dla nagrań na kasetach magnetofonowych, bez względu na to, czy zawiera jeden lub kilka utworów,
  - d) zestaw kaset – dla kompletu kaset magnetofonowych, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem;
- 2) dla dokumentów elektronicznych:
  - a) dyskietka – dla dokumentów opublikowanych jako całość wydawnicza na dyskietce komputerowej,
  - b) zestaw dyskietek – dla kompletu dyskietek, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem,
  - c) płyta CD-ROM – dla dokumentów opublikowanych jako całość wydawnicza na płycie CD-ROM,
  - d) zestaw płyt CD-ROM – dla kompletu płyt CD-ROM, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem;
- 3) dla dokumentów ikonograficznych:
  - a) wolumen – dla dokumentów ikonograficznych opublikowanych jako całość wydawnicza albo ujętych sztucznie w całość oraz publikowanych w częściach, po skompletowaniu określonej całości wydawniczej,
  - b) teka – dla dokumentów ikonograficznych opublikowanych jako całość wydawnicza albo połączonych sztucznie w całość oraz publikowanych w częściach, po skompletowaniu określonej całości wydawniczej i ujętych w tekę opatrzoną wspólnym tytułem,
  - c) plansza – dla dokumentów ikonograficznych stanowiących samodzielną całość albo stanowiących część większej całości przed jej skompletowaniem dla ekslibrisu, plakatu, ryciny, rysunku,
  - d) fotografia – dla pojedynczych fotografii,
  - e) obraz – dla pojedynczych obrazów;

4) dla dokumentów kartograficznych:

- a) globus – dla globusów wydanych w formie kulistego modelu ziemi albo nieba,
- b) mapa – dla map publikowanych jako całość wydawnicza, dla map i globusów w formie mapy płaskiej, wydawanych w odcinkach niesamodzielnych po skompletowaniu całości, oraz dla atlasów wydawanych w częściach przed skompletowaniem całości,
- c) odcinek – mapa – dla map wydawanych w odcinkach samodzielnych,
- d) wolumen – dla atlasów publikowanych jako całość wydawnicza i dla atlasów wydawanych w częściach po ich skompletowaniu;

5) dla dokumentów normalizacyjnych, dokumentów patentowych oraz dokumentów techniczno-handlowych:

wolumen – dla pojedynczych norm, opisów patentowych, cenników, katalogów i innych dokumentów tego typu, stanowiących samodzielną całość wydawniczą, oraz zbiorów tych dokumentów opublikowanych jako całość wydawnicza;

6) dla dokumentów oglądowych:

- a) zwój – dla filmów niemych i przeźroczy, bez względu na to, czy zawiera jeden utwór, kilka czy część utworu,
- b) klatka, zestaw klatek – dla kompletu przeźroczy oprawnych w ramki, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem, z wyjątkiem pojedynczych klatek filmów niemych i przeźroczy, które nie podlegają ewidencji;

7) dla dokumentów słuchowo-oglądowych:

- a) zwój – dla filmów dźwiękowych na taśmie filmowej, bez względu na to, czy zawiera jeden utwór, kilka czy część utworu,
- b) kasetka – dla filmów dźwiękowych wydawanych na kasecie wideo, bez względu na to, czy zawiera jeden utwór, kilka czy część utworu,
- c) zestaw kaset – dla kompletu kaset wideo, stanowiącego całość wydawniczą i opatrzonego wspólnym tytułem;

8) dla mikroformy:

- a) zwój, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach wycinek zwoju – dla mikrofilmów,
- b) mikrofiszka – dla pojedynczych mikrofisz stanowiących całość wydawniczą,
- c) zestaw mikrofisz – dla kompletu mikrofisz stanowiących całość wydawniczą opatrzoną wspólnym tytułem;

9) dla rękopisów:

- a) pojedynczy utwór – dla rękopisów oprawnych, zeszytowych i luźnokartkowych, zawierających pojedynczy utwór, niezależnie od ich kompletności i liczby woluminów, zeszytów lub kart,
- b) wolumen – dla rękopisów oprawnych, zawierających kilka utworów równych autorów lub materiały różne treściowo,
- c) zespół listów – dla grupy listów powiązanych ze sobą formalnie lub treściowo,
- d) pojedynczy list – dla pojedynczych listów o doniosłym znaczeniu, jeśli nie można ich przyłączyć do zespołu listów danego autora lub kierowanych do danego adresata,
- e) zespół archiwalny – dla archiwów rodzinnych, osobowych, prasowych, instytucji oraz kolekcji rękopiśmiennych, stanowiących pewne całości i uporządkowanych przez pierwotnego właściciela lub wyodrębnionych później,
- f) pojedynczy dokument – dla pojedynczych dokumentów archiwalnych,
- g) zespół dokumentów – dla dokumentów powiązanych ze sobą formalnie lub treściowo;

10) dla wydawnictwa ciągłego:

- a) wolumen – dla wydawnictw ciągłych oprawionych oraz dla wydawnictw ciągłych skompletowanych, podzielonych na części do oprawy,
- b) zeszyt – dla wydawnictw ciągłych bieżących oraz dla wydawnictw z lat ubiegłych nieoprawionych, w których występują braki;

11) dla wydawnictwa zwartego:

- a) wolumen – dla wydawnictw zwartych opublikowanych jako całość wydawnicza oraz wydawnictw zwartych publikowanych w częściach przed skompletowaniem określonych całości wydawniczych,
- b) poszyt – dla wydawnictw zwartych publikowanych w częściach przed skompletowaniem określonych całości wydawniczych.

Wzór

Zestawienie zinwentaryzowanych jednostek ewidencyjnych

za okres..... r.

Biblioteka ..... dnia .....

.....

	Wartość
z zakupu	
wpływy z innych źródeł	
razem	

Wpływy materiałów ujętych w zapisach ewidencyjnych:

1) ..... od nr ..... do nr .....

2) ..... od nr ..... do nr .....

Podpis pracownika
sporządzającego zestawieniePodpis kierownika działu
(dyrektora biblioteki)

Załącznik nr 5

Wzór

Protokół ubytków

Dowód wpływu nr .....
Wpisano do rejestru ubytków
data .....
nr .....

PROTOKÓŁ z dnia .....

Pan(i) ..... za zagubione* - zniszczone*
materiały biblioteczne

Nr bieżący ubytku	Nr inwentarza	Autor-Tytuł-Tom	Wartość	

przekazał

--	--	--	--	--

wplacił kwotę zł ..... nr kwitu .....

.....
(podpis czytelnika).....
(podpis bibliotekarza)

*) niepotrzebne skreślić

Wzór

Protokół komisji w sprawie ubytków

str. 1

Wpisano do rejestru ubytków
Data ..... Nr ...../.....

PROTOKÓŁ KOMISJI

w sprawie .....

z dnia .....

Komisja w składzie: 1. .... 2. ....
(imię i nazwisko) (imię i nazwisko)
3. ....
(imię i nazwisko)

stawia wniosek o wyłączenie ze zbiorów jako .....
(przyczyna)

i skreślenie z inwentarza następujących pozycji:

Nr bieżący	Nr inwentarza	Autor-Tytuł-Tom	Cena lub wartość		Uwagi
1	2	3	4	5	6
Razem lub do przeniesienia					

str. 2

1	2	3	4	5	6
Z przeniesienia					
Razem lub do przeniesienia					

.....
(podpis kierownika biblioteki/
działu)

Podpisy członków
Komisji

1. ....
2. ....
3. ....

Decyzja .... (data, podpis)	Przekazano na makulaturę/ komórce druków zbędnych/ bibliotece *) .... (data, podpis)
--	--

*) niepotrzebne skreślić.

Załącznik do protokołu

Wpisano do rejestru ubytków

Data ..... Nr ...../.....

(przyczyna)

Nr bieżący	Nr inwentarza	Autor-Tytuł-Tom	Cena lub wartość		Uwagi
1	2	3	4	5	6
		Razem lub do przeniesienia			

Nr bieżący	Nr inwentarza	Autor-Tytuł-Tom	Cena lub wartość		Uwagi
1	2	3	4	5	6
		Razem lub do przeniesienia			

.....
 (podpis kierownika biblioteki/
 działu)

Podpisy członków
 Komisji

1. ....
2. ....
3. ....

Decyzja ..... Przekazano na makaturę/
 ..... komórce druków zbędnych/ bibliotece *)

.....
 (data, podpis)

.....
 (data, podpis)

*) niepotrzebne skreślić.

Wzór

Rejestr ubytków

Rok ..... str. ....

Data wpisu	Nr kolejny rejestru	Podstawa (rodzaj dowodu) zapisu	Numery bieżące (pierwszy i ostatni) z podstawy zapisu	Liczba jednostek wg przyczyn ubytku					Cena lub wartość w zł	Uwagi
				zniszczone	niezwrocone	wycofane	nieodnalezione	inne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Z przeniesienia										

Do przeniesienia

Wzór

Zestawienie ubytków

Dział ..... dnia .....

W okresie od dn. .... do dn. .... wpisano do rejestru ubytków

.....
(rodzaj zbiorów, dział, oddział itp.)

od nr ..... do nr ..... jedn. .... na zł .....

.....

.....

(podpis pracownika sporządzającego zestawienia) (podpis kierownika działu)

18642 nafe 2

WYDAWNICTWO
SBP

